

4) зниження технічних та економічних ризиків залізничного транспорту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дремина М.А. Корпоративная культура российских организаций в области качества / Дремина М.А., Т.Е. Воронцова // Технологии качества жизни. - 2006, т. 6. - № 1 – С. 23-32.

2. Должанський А.М. Системи управління якістю / А.М. Должанський, Н.М. Очеретна, І.М. Ломов. – Дніпропетровськ: Видавництво «Свідлер А.Л.», 2009. – 390 с.

3. Єрмошенко М.М. Система управління якістю як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємства / М.М. Єрмошенко, Д.Г. Гольцев. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2011_1/files/EC111_18.pdf.

4. Копнов В.А. Стратегический менеджмент качества. Методические указания по эффективному построению систем менеджмента качества / В.А. Копнов // Технологии качества жизни. — 2003. — № 3-4. — С. 69-89.

5. Криворучко О.М. Менеджмент якості на підприємствах автомобільного транспорту: теорія, методологія і практика: монографія / О.М. Криворучко. – Харків: Вид-во ХНАДУ, 2006. – 404 с.

6. Кривошочков В.І. Управління якістю: навчальний посібник для студентів вищих навч. закладів В.І. Кривошочков / Національний гірничий університет. – 2-ге видання/ В.І. Кривошочков – Д.: Наука і освіта, 2008. – 309 с.

7. Левицкий Д. В. Формирование стратегии качества в организации / Д.В. Левицкий, Т.И. Леонова // Проблемы современной экономики.- 2012. – № 1 (41). – С. 430 – 432.

8. Момот А.И. Экономический механизм управления качеством/ А.И. Момот. – Донецк: Норд-Пресс, 2005. – 384 с.

9. Овсянко Д. В. Стратегия качества и особенности ее реализации в российских компаниях/ Д.В. Овсянко // Вестник СПбГУ. - 2002. - Вып. 2. - С. 49-62.

10. Соловьев И. В. Формирование и реализация стратегии качества промышленного предприятия: автореферат диссертации на соискание ученой степени канд. экон. наук: 08.00.05. - Экономика и управление народным хозяйством (по специализации - экономика и управление качеством / И.В. Соловьев. – Санкт-Петербург, 2005. – 18 с.

11. Шинкаренко В.Г. Гармонизация системы управления предприятием на основе менеджмента качества / В.Г. Шинкаренко, О.М. Криворучко // Економіка транспортного комплексу: Збірник наукових праць. – Харків: Видавництво ХНАДУ. – 2010. – Вип. 15. – С. 7–21.

Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Зубенко В.О.

УДК 338.585

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НЕПРОДУКТИВНИМИ ВИТРАТАМИ В ПОЗАШТАТНИХ СИТУАЦІЯХ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Колмакова О. М., к.е.н., доцент,
Білоножко М. М., аспірантка (ХНУБА)*

В даній статті проводиться аналіз існуючого рівня автоматизації в управлінні витратами в позаштатних ситуаціях. Розроблено моделі систем управління підприємством, яка включає: виділення центрів відповідальності на основі сполучення організаційної структури та системної моделі управлінської діяльності; формалізований опис механізмів центрів витрат на основі сполучення системної моделі господарської діяльності за рівнями виконуваних робіт; формалізація взаємозв'язку продуктивних і непродуктивних витрат.

Ключові слова: витрати, позаштатні ситуації, системи управління витратами.

СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ НЕПРОДУКТИВНЫМИ РАСХОДАМИ В ПОЗАШТАТНЫХ СИТУАЦИЯХ НА ПРЕДПРИЯТИИ

*Колмакова Е. Н., к.э.н., доцент,
Билоножко М. М., аспирантка (ХНУСА)*

В данной статье проводится анализ существующего уровня автоматизации в управлении затратами во внештатных ситуациях. Разработано модели систем управления предприятием, которая включает: выделение

центров ответственности на основе взаимосвязи организационной структуры и системной модели управленческой деятельности; формализованное описание механизмов центров затрат на основе взаимосвязи системной модели хозяйственной деятельности по уровням выполненных работ; формализация взаимосвязи продуктивных и непродуктивных затрат.

Ключевые слова: затраты, внештатные ситуации, системы управления затратами.

THE MANAGEMENT SYSTEMS OF UNPRODUCTIVE EXPENDITURE IN EMERGENCY SITUATIONS AT THE ENTERPRISE

**Kolmakova O.M., Candidate of Economic Sciences, associate, professor,
Bilonozhko M.M., post-graduate student (KhNUCA)**

Company may increase efficiency by automating the intellectual activity of experts based on formal knowledge and management experience, business model management and application of mathematical techniques that reflect the stochastic nature of the process.

An important component in automating the enterprise management is to build decision-making in emergency situations to ensure reduction of overhead expense.

This article provides results solve specific scientific problems of economic importance for the management of unproductive expenditure in emergency situations at the enterprise. The model of management, which includes allocation of responsibility centers based on the combination of organizational structure and management of the system model, formal description of the mechanisms of cost centers based communication system model of economic activities by level of work performed, the formalization of the relationship of productive and unproductive spending.

Keywords: costs, emergency situations, management costs.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями.

Ефективність діяльності підприємства можливо збільшити за рахунок автоматизації інтелектуальної діяльності спеціалістів на основі формалізованих знань і досвіду управління, типових господарських ситуацій і застосування математичних методів, які відображають стохастичний характер процесів.

Важливою складовою в автоматизації управління підприємства є побудова процедур прийняття рішень в позаштатних ситуаціях, які забезпечують зменшення невірних витрат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Розробленню системи управління витратами, що передбачає їх планування, облік, аналіз і контроль, присвячено праці М.В. Макаренка, Н.Є. Гончарова, Н.С. Соколовської [1], С.В. Каламбет, Л.В. Привалової, В. Котелянець, М. Сергієнко [2]. Відмінність у поглядах, пов'язаних з управлінням витратами, розглядається багатьма авторами, такими як Ковалева Ю.А. [3], Кібік О.М. [4], Хаймінова Ю.В. [5], Швиданенко Г.О., Лавриненко В.В., Дерев'яно О.Г., Приходько Л.М. [6] та інші.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Аналіз досягнень провідних вчених щодо способів і методів формування центрів відповідальності і центрів витрат показали, що існує безліч класифікацій даних центрів, але відсутня формалізована методика їх представлення в автоматизованих системах. Механізми формування центрів витрат і центрів відповідальності визначаються виходячи із суб'єктивного уявлення менеджерів підприємства про рівень деталізації центрів витрат, і характер їх

взаємозв'язку з центрами відповідальності.

В управлінні витратами на підприємстві виявлені наступні типові недоліки:

1) відбувається запізнення в обробці оперативної інформації по витратам з лагом один-два місяця, відповідно, будь-який обґрунтований вплив на відхилення протягом даного періоду відсутній. При такій системі обліку спостерігається низька оперативність і, відповідно, малоєфективний контроль відхилення за статтями витрат організації в режимі реального часу і на ієрархічному рівні управління;

2) не формалізовані задачі щодо прийняття рішень по управлінню витратами в нештатних ситуаціях.

Формування цілей статті. Саме тому виникає необхідність створення комплексної системи управління витратами на основі електронного документообігу, яка адекватно відображає господарські процеси. В даній статті пропонується методика створення даних моделей.

Вклад основного матеріалу дослідження. Запропонована модель управління витратами включає: виділення центрів відповідальності на основі поєднання організаційної структури та системної моделі управлінської діяльності; формалізований опис механізмів центрів витрат на основі поєднання системної моделі господарської діяльності за рівнями виконуваних робіт; формалізація взаємозв'язку продуктивних і непродуктивних витрат. Схематично представлено етапи виникнення поняття «система управління витратами» (рис.1).

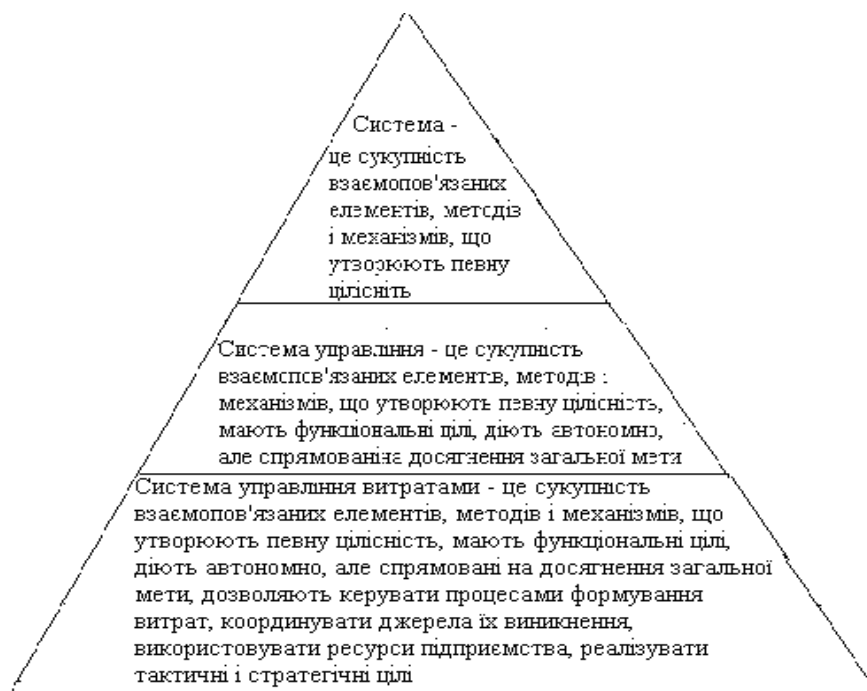

Рис. 1 - Структура поняття «система управління витратами»

Побудова системи управління витратами значною мірою залежить від галузі, типу та виду продукції виробництва, характеру його організації та технологічного процесу. Саме це визначає порядок формування витрат, їх групування та систематизацію, побудову системи управління (планування, аналіз, синтез, контроль та моніторинг), спосіб розрахунку витрат на конкретний вид продукції, формування інформаційних потоків тощо.

На промислових підприємствах використовується CVP – аналіз – це аналіз поведінки витрат, в основі якого знаходиться взаємозв'язок витрат, виторгу (доходу), обсягу виробництва та прибутку. Це інструмент управлінського планування і контролю. Результати аналізу за даною моделлю використовуються менеджером для короткострокового планування та оцінки альтернативних рішень.

На будівельних підприємствах широко використовується ERP-система. Відповідно до словника APICS, термін ERP-система використовується у двох значеннях: 1) це інформаційна система для ідентифікації і планування всіх ресурсів підприємства, що необхідні для здійснення продажу, виробництва, закупівель і обліку в процесі виконання клієнтських замовлень; 2) це методологія ефективного планування й управління всіма ресурсами підприємства, які необхідні для здійснення продажу, виробництва, закупівель і обліку при виконанні замовлень клієнтів у сферах

виробництва, дистрибуції і надання послуг.

На підприємствах транспортної галузі широко використовується SCM (Supply Chain Management) - [Управління відносинами з постачальниками]. Управління ланцюжками поставок. Концепція SCM використовується для оптимізації управління логістичними ланцюгами і дозволяє істотно знизити транспортні та операційні витрати шляхом оптимального структурування логістичних схем поставок. Концепція SCM підтримується в більшості систем ERP-і MRPII-класу.

На сільськогосподарських підприємствах створення автоматизованих програмно-алгоритмічних систем управління з урахуванням ДВС - технологій дає можливість провести інтенсифікацію сільськогосподарського виробництва, приймати оптимальні управлінські рішення, засновані на просторовому аналізі агротехнічних, агроекологічних і нових економічних умов.

У всіх зазначених системах наведені класифікації, що мають галузеву характеристику, але в жодній з аналізованих систем не враховуються непродуктивні витрати, які виникають в позаштатних виробничих ситуаціях (позапланові прості обладнання, машин та механізмів, затримка поставок матеріалів і т.п.).

Для відстеження центрів, де виникають данні витрати авторами запропонована інтерпретація схеми взаємозв'язку центрів витрат та відповідальності (рис.2).

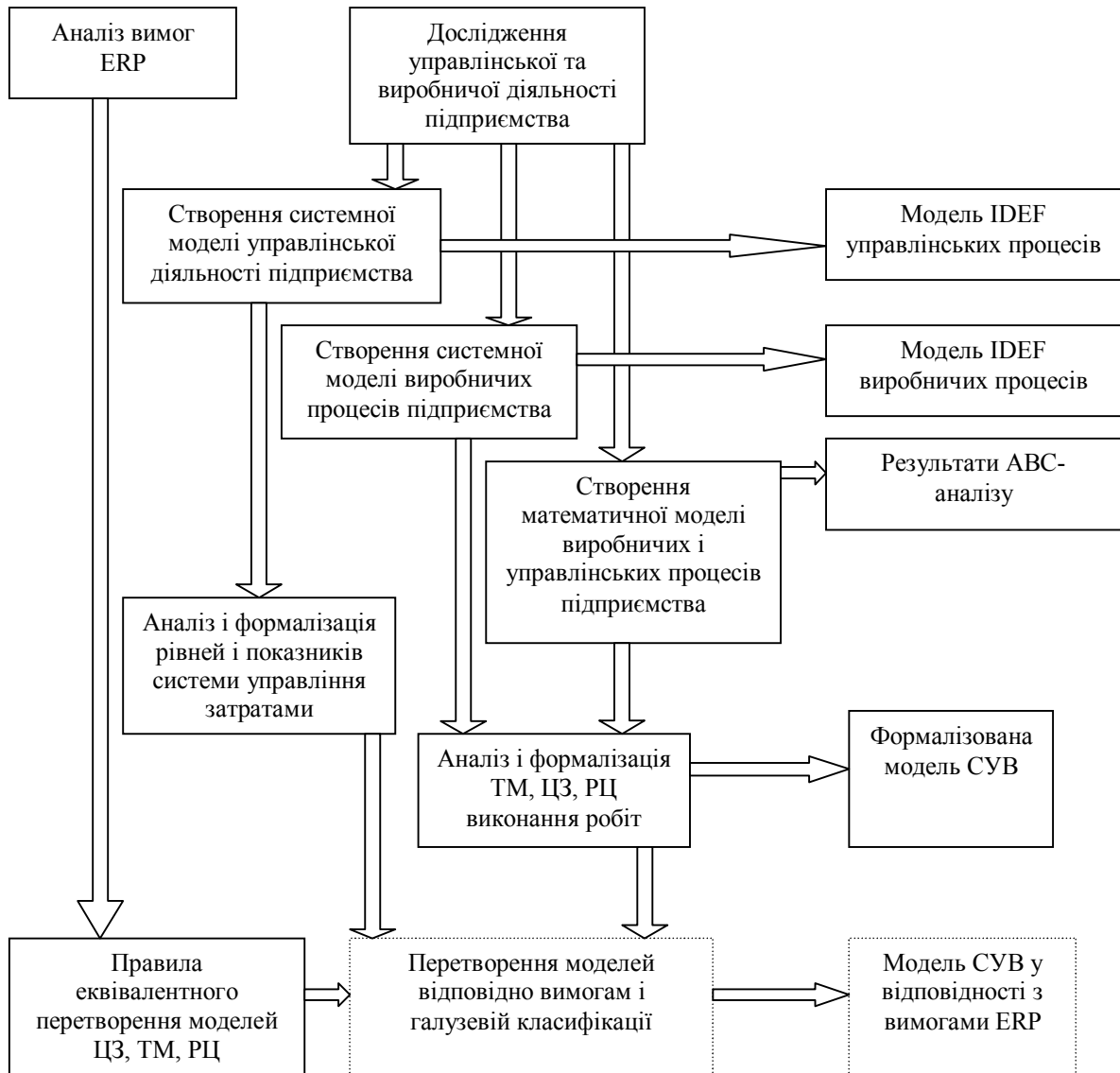

Рис. 2. - Схема центрів витрат та центрів відповідальності

Одночасно з визначенням центрів витрат побудована евристична модель управління непродуктивними витратами. Специфіка галузі виробництва продукції полягає в тому, що протягом робочої зміни в реальних виробничих системах виникає одночасно безліч відхилень поточних значень параметрів від планових з різними видами ресурсів. Крім цього, для одного виду, але різних груп ресурсів, частота і величина виникаючих відхилень різні. Управління виконанням робіт є стохастичним процесом і пов'язана з вирішенням багатомірної задачі з вірогідними параметрами.

У зв'язку з цим принцип координуючих впливів розглядається як один з найбільш важливих підходів в організаційному управлінні з метою зменшення непродуктивних витрат. Пропонується для моделювання основних параметрів координуючих впливів при управлінні витратами застосувати диференціальні рівняння Колмогорова

для ймовірностей станів $P_1(t)$ і $P_2(t)$:

$$\begin{aligned} dP_1 / dt &= P_2(t)\mu(t) - P_1(t)\lambda(t); \\ dP_2 / dt &= P_1(t)\mu(t) - P_2(t)\lambda(t), \end{aligned} \quad (1)$$

при нормалізації умови для групи подій $P_1(t) + P_2(t) = 1$.

Знаходяться ймовірності стану управлінської системи відповідно з плановими показниками ресурсів і за відсутності планових ресурсів в момент часу t :

$$P_1(t) = \frac{\mu}{\lambda + \mu} + \frac{\lambda}{\lambda + \mu} e^{-(\lambda + \mu)t}, \quad (2)$$

$$P_2(t) = 1 - P_1(t) = \frac{\lambda}{\lambda + \mu} (1 - e^{-(\lambda + \mu)t}). \quad (3)$$

Слід відмітити, що також необхідно визначити момент часу, за який необхідно прийняти корегуючі рішення поки непродуктивні витрати не досягли критичного значення.

Для мінімізації непродуктивних витрат, пов'язаних з несвоєчасним прийняттям управлінського рішення в нештатній виробничій ситуації, знаходимо критичні точки фазового переходу управляючої системи з одного стану в інший.

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт у цьому напрямку. При ліквідації позаштатних ситуацій пропонуються різні стратегії управління, спрямовані на мінімізацію непродуктивних витрат на різних рівнях організаційного управління. Формалізоване подання стратегій управління в автоматизованій системі підтримки прийняття рішень дозволяє вибрати найкращу стратегію з точки зору мінімальних непродуктивних витрат у нештатних виробничих ситуаціях.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Макаренко М.В. Витрати на залізничному транспорті: аналіз і управління [Текст] / М.В.

Макаренко, М.Ю. Гончаров, Н.С. Соколовська; за ред. М.В. Макаренка./ – К.: ВАТ “УКТП - Центр”, 1999. – 206 с.

2. Каламбет С.В. Методичні підходи щодо аналізу витрат підприємств локомотивного господарства залізничного транспорту України [Текст] / С.В. Каламбет, Л.В. Привалова, М.М. Сергієнко // Локомотив-інформ. – 2008. – № 5 –237-240 с.

3. Ковалева Ю.А. Классификация расходов линейных судоходных компаний с учетом влияния изменения размеров судов / Ю.А. Ковалева // Развитие методов управления та господарювання на транспорті. – 2011. – № 36 – 75-87 с.

4. Кібік О.М. Економіка портового господарства: Навчальний посібник [Текст] / О.М. Кібік. – Одеса: ОНМУ, 2004. – 280 с.

5. Хайминова Ю. В. Классификации издержек судоходных компаний для целей ценообразования / Ю. В. Хайминова // Развитие методов управления та господарювання на транспорті: Зб. наук. праць. - Одеса: ОНМУ, 2005. – № 21. – С.155–163.

6. Швиданенко Г.О. Контролінг: навч. посіб. / Г.О. Швиданенко, В.В. Лавриненко, О.Г. Дерев'яно, Л.М. Приходько – К.:КНЕУ, 2008. – 264 с.

*Рецензент д.е.н., професор ХНУБА Іванілов О.С.
Експерт редакційної колегії д.е.н., доцент УкрДАЗТ Якименко Н.В.*

УДК 338.57

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

*Косарева І. П., к.е.н., доцент,
Сукрушева Г. О., к.е.н. (ХІФ УДУФМТ)*

Розглянуто методичні підходи встановлення ціни на продукцію промислових підприємств в сучасних умовах, що передбачають урахування факторів, які покладено в основу існуючих моделей ціноутворення, приведено класифікацію сучасних моделей процесу ціноутворення, що використовуються на підприємствах. Встановлено, що на даний момент розвитку економіки, найпоширенішим методом ціноутворення на підприємствах промислової групи є витратний метод, але він має значні недоліки, оскільки не враховується багато інших факторів, які повинні формувати ціну на продукцію промислових підприємств України.

Ключові слова: попит на продукцію, витратні моделі ціноутворення, ринкові моделі ціноутворення, параметричні моделі ціноутворення.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ ЦЕНООБРАЗОВАНИЯ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

*Косарева И. П., к.э.н., доцент,
Сукрушева Г. А., к.э.н. (ХИФ УГУФМТ)*

Рассмотрены методики установления цены на продукцию промышленных предприятий в современных условиях, предусматривающих учет факторов, которые положены в основу существующих моделей ценообразования, приведена классификация современных моделей процесса ценообразования, используемых на